

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

)I p

Grundskolen i Ukraine

Dokumentet er udarbejdet af Københavns Professionshøjskole, ved lærer og ekstern konsulent Elina Maslo og lektor og ekstern konsulent Inga Kapustian, for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Børne- og Undervisningsministeriet.

København, august 2022

Grundskolen i Ukraine

Indhold

	Grundskolesystemet i Ukraine	4
	Hurtige fakta om grundskolen i Ukraine.....	4
	Mål, rammer og regler for grundskolen i Ukraine	5
	Reform: Ny ukrainsk skole	5
	Reform af skolesystemet i Ukraine.....	6
	Grundskolens formål i Ukraine	9
	Skolen i Ukraine før reformen	10
2	Grundskolens struktur i Ukraine	11
	Indskoling	13
	Mellemtrin	14
	Udskoling	15
	Sprog i den ukrainske skole.....	17
	Nøglekompetencer i 'Ny ukrainsk skole'	18
	Definition af de 10 nøglekompetencer i grundskolen	18
	Fag i grundskolen i Ukraine	21
	Samspil mellem nøglekompetencer og fag	23
	Fagenes kompetencer	25
	Fremmedsprog.....	25
	Fysik	25
	Geografi.....	26
	Kemi	26
	Matematik	26

Naturfag	27
Ukrainsk sprog.....	27
Fag og timetal i skolen i Ukraine	28
Fagenes indhold i skolen i Ukraine.....	30
Karaktersystemet i Ukraine	38
Test og prøver i grundskolen i Ukraine	40
De nationale prøver i Ukraine.....	40
Oversigt over nationale prøver i Ukraine.....	41
Skoleferier i Ukraine	43
Fritidstilbud i Ukraine.....	44
Online skole i Ukraine	45
Læremidler online	46
Referencer	47

Grundskolesystemet i Ukraine

Viden om elevens skolefaglige baggrund og erfaringer kan medvirke til at etablere en god praksis for modtagelse af nyankomne elever i den danske skole. Nedenstående kan således være brugbar viden for fagprofessionelle i Danmark, som arbejder med fordrevne børn og unge fra Ukraine.

I det følgende gives et kort, overordnet indblik i grundskolesystemet i Ukraine. I de følgende afsnit uddybes de forskellige væsentlige elementer i grundskolens rammer, opbygning og indhold.

Hurtige fakta om grundskolen i Ukraine

Grundskolen i Ukraine dækker over klassetrinnene 1 til 12, som også bliver betegnet som den obligatoriske grunduddannelse for unge i Ukraine. Den ukrainske grundskole opdeles i tre niveauer, som adskiller sig lidt fra opdelingen i Danmark:

4

- Indskoling dækker over klassetrinnene 1-4
- Melletrin dækker over klassetrinnene 5-9
- Udskoling dækker over klassetrinnene 10-12 (svarende til en gymnasial uddannelse i Danmark)

Næsten alle børn (99 pct.) i Ukraine går i skole. Skolen er gratis, men forældre betaler for mad i skolen.

Der er normalt 25-30 elever i en skoleklasse, men især i de store byer ses store klasser med op til 40 elever. Der findes mange private skoler, hvor klassestørrelsen er mindre.

Eleverne bliver ofte delt op i hold i humanistiske, sproglige- og matematiske fag i indskoling og på melletrinnet. I udskoling vælger man en specialiseret retning.

En time/lektion i skolen varer i første klasse 35 minutter, mens den varer 40 minutter i den resterende skolegang. Eleverne har 23 lektioner om ugen i 1. klasse, 25 lektioner i anden klasse, 26 lektioner i 3. og 4. klasse.

Mål, rammer og regler for grundskolen i Ukraine

Grundskolen i Ukraine reguleres af en række love, som er vedtaget af den ukrainske regering. Grundskolen reguleres hovedsageligt af 'Lov om Uddannelse',¹ som beskriver hele uddannelsessystemet i Ukraine, samt 'Lov om almen uddannelse',² som beskriver grundskolens rammer. Med udgangspunkt i disse love udvikles nationale standarder for grundskolen,³ som konkretiserer de overordnede lovrammer, nøglekompetencer, samt fagene i skolen. De enkelte skoler har frihed til at udvikle egne læseplaner inden for rammerne af de overordnede standarder. Afsluttende prøver og eksamener i Ukraine bliver udviklet og afholdt af 'Det nationale center for evaluering af uddannelseskvalitet'.⁴

Reform: Ny ukrainsk skole

5

Hele grundskolen i Ukraine har gennemgået en omfattende reform i 2017, som har fået overskriften 'Ny ukrainsk skole'. Reformen blev påbegyndt implementeret i skoleåret 2018/2019, hvor de første elever, som er omfattet af reformen, er begyndt i 1. klasse.

Hovedformålet med reformen er at skabe en skole, som foruden at skulle klæde eleverne på med faglig viden også klæder dem på til at kunne bruge denne viden uden for skolen. Skolen skal også i højere grad blive et godt sted at være for eleverne – det skal være et sted, hvor eleverne får en stemme, opfordres til kritisk tænkning og udvikles til ansvarlige borgere. Der lægges ligeledes vægt på ligeværdigt samarbejde med forældre.

Hele uddannelsessystemet reformeres med henblik på at skabe vilkår for livs-lang læring for alle borgere i Ukraine. Reformen har bragt mange ændringer med sig både i forhold til grundskolestruktur og pædagogik. Elementerne uddybes i informationsmaterialets afsnit om reformen.

Reform af skolesystemet i Ukraine

I dette afsnit beskrives de væsentligste af de mange ændringer i grundskolen i Ukraine, der følger af den omfattende reform 'Ny ukrainsk skole'. Disse ændringer har en stor betydning for, hvordan man skal forstå grundskolen i Ukraine og de pædagogiske grundtanker bag skolen.

Reformen 'Ny ukrainsk skole' blev vedtaget ved lov i 2017 og blev implementeret i skolesystemet i skoleåret 2018/2019. Det indebærer, at alle de børn, som er begyndt i 1. klasse i 2018, går i skole efter den nye model.¹

Det tager tid at implementere store reformer som 'Ny ukrainsk skole' – en reform, som berører alle fag og klassetrin i skolen i Ukraine. Der er derfor store forskelle i, hvor meget af reformen der er blevet implementeret forskellige steder i landet, og hvor langt de enkelte lærere er kommet med at transformere deres tilgang til undervisning. Man vil derfor som fagprofessionel i Danmark møde elever, som har oplevet forskellig slags undervisning.

6

I forbindelse med reformen blev der diskuteret en række spørgsmål om skole i Ukraine, herunder samarbejde mellem elever, lærere og forældre, skolens innovationsparathed, udvikling af nye standarder for undervisning, skolernes og lærernes autonomi, finansiering af uddannelsessektoren. Reformen introducerede på den baggrund en række ændringer for eleverne, lærere, skoleledere og forældre.

For **eleverne** betyder det først og fremmest, at man går væk fra udenadslære og i stedet hen imod udvikling af kompetencer. Kompetencerne bliver i reformen forstået som en dynamisk kombination af viden, færdigheder og holdninger, forskellige måder at tænke på, forskellige synspunkter og værdier, og ikke mindst en række personlige kvalifikationer, som danner fundament for en god socialisering og gode muligheder for videre uddannelse og arbejde. Den grundlæggende viden skal suppleres med kompetencer i at kunne anvende denne viden, samt med værdier og færdigheder, som eleverne vil få brug for i deres professionelle og personlige liv.

¹ I 2016 har Ministeriet for Uddannelse og Videnskab i Ukraine i samarbejde med 'Smart Education NGO' udgivet en brochure, som beskriver grundlæggende principper, som ligger bag reformen 'Ny ukrainsk skole'.

Listen over de kompetencer, som de ukrainske elever skal udvikle i løbet af grundskolen, er skrevet ind i 'Loven om Uddannelse' og er udviklet på baggrund af anbefalinger fra Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd om nøglekompetencer for livslang læring. Nøglekompetencerne er:

1. Kommunikation på ukrainsk (og modersmål, hvis ukrainsk er andetsprog)
2. Kommunikation på fremmedsprog
3. Matematisk literacitet
4. Kompetencer i videnskab og teknologi
5. ICT og digitale kompetencer
6. Evner til livslang læring
7. Entreprenørskab
8. Sociale og borgerlige kompetencer
9. Kulturel opmærksomhed
10. Opmærksomhed på miljø og sund livsstil

Disse kompetencer bliver løbende implementeret og indarbejdet i fagene i de nationale standarder for uddannelse. I forbindelse med reformen er det også ønsket at dyrke en række tværgående kompetencer, som ligger til grund for alle andre specifikke kompetencer. Disse er:

7

- At læse med forståelse
- At være i stand til at udtrykke egne synspunkter mundtligt og skriftligt
- Kritisk og systemisk tænkning
- Evnen til logisk at begrunde egen position
- Kreativitet
- Proaktivitet
- Evnen til konstruktivt at styre emotioner
- Risikovillighed
- Beslutningstagning
- Problemløsning
- Samarbejdsevner

For at skabe gode betingelser for udvikling af disse kompetencer satser den ukrainske grundskole på handlingsorienterede, integrerede og projektbaserede pædagogiske tilgange. Der er sat et stort arbejde i gang med efteruddannelse af lærere, udvikling af undervisningsmateriale og teknologisk opdatering af skolerne.

For **lærerne** betyder reformen større fokus på en motiveret og engageret lærer, der skal sikres gennem omfattende indsatser med at fremme lærernes professionelle og personlige udvikling, samt øge deres sociale status i samfundet. Læreren får metode- og materialefrihed inden for rammerne af de nationale standarder. Med denne frihed kommer der et krav om obligatorisk løbende efteruddannelse og certificering på de særligt etablerede efteruddannelsescentre.

For **skolelederne** betyder reformen, at der kommer mere autonomi til skolerne, men også større ansvar. Skolelederens tid i stillingen bliver begrænset til 6 år. Man vil kun have mulighed for at lede en skole i max to af disse 6-årige perioder. Skolelederne efteruddannes og certificeres løbende.

For **forældrene** betyder reformen, at samarbejdet bliver mere ligeværdigt. Der bliver oprettet forældreråd, som har indflydelse på undervisningen og organiseringen af skoler, ligesom det er nemmere at få indblik i skolens økonomi. Samarbejde mellem lærere, elever, skoleledere og forældre er en central grundsten i skolens udvikling.

8

I nedenstående figur kan ses en række af de væsentligste ændringer i den pædagogiske tilgang til skolen i Ukraine før og efter reformen.²

Ny tilgang til undervisningen – reformen 'Ny ukrainsk skole'

² Ukraine har i forbindelse med reformen modtaget hjælp fra Finland. Finlands støtte har været rettet mod grundskoleområdet og omhandlet efteruddannelse for lærere, information om uddannelse, samt uddannelseskultur. Der har været stor fokus på uddannelsesmuligheder for nationale minoriteter.

Grundskolens formål i Ukraine

I forbindelse med reformen 'Ny ukrainsk skole' blev der formuleret et nyt formål med grundskolen i Ukraine, som blev skrevet ind i 'Lov om uddannelse'. Ifølge loven (Afsnit 2, stykke 1 og 2) er skolens formål:

"Stykke 1. Undervisning i skolen tilrettelægges med udgangspunkt i almenmenneskelige værdier, kulturelle værdier hos det ukrainske folk, værdier i et frit og demokratisk samfund, retsstatsprincipper, respekt for rettigheder og frihed for det enkelte menneske, som er vedtaget ved 'Lov for uddannelse' i Ukraine. Formål med skole i Ukraine er at danne borgere, som:

- *er ansvarsfulde og ærlige statsborgere, som er parat til at træffe bevidste valg og handle til gavn for andre mennesker i samfundet,*
- *har respekt for menneskets og borgerens værdighed, rettigheder, frihed, legitime interesser, er intolerante for ydmygelse af en persons ære og værdighed, for fysisk eller psykisk vold, samt diskrimination på ethvert grundlag,*
- *er patrioter, har respekt for landets sprog og symboler, behandler statens nationale, historiske og kulturelle værdier, statens kulturelle arv med omsorg, er bevidst over sin pligt for at beskytte Ukraines suverænitet og territoriale integritet, hvis det bliver nødvendigt,*
- *er bevidst over sin pligt med at overholde Ukraines forfatning og andre love, er intolerante over for lovovertrædelse, korrupktion og krænkelse af akademisk integritet,*
- *er en del af demokratisk kultur i landet,*
- *har sund livsstil og passer på miljøet,*
- *har et ønske om at etablere tillid, forståelse, fred og harmoni mellem alle nationer, etniske, nationale og religiøse grupper,*
- *besidder følelser af venlighed, barmhjertighed, tolerance, omsorg, retfærdighed, respekt for familien, ansvar for egne handlinger,*
- *lever med frihed og selvdisciplin og ansvar for eget liv, sørger for realisering af eget kreativt potentiale som del af den personlige udvikling.*

Stykke 2. Enheden mellem undervisning, pædagogik og elevernes udvikling sikres i et samarbejde mellem alle aktører i uddannelsessystemet ".⁵

Skolen i Ukraine før reformen

I ovenstående afsnit om 'Ny ukrainsk skole' blev der beskrevet ændringer, som trådte i kraft i skolesystemet i Ukraine i skoleåret 2018/2019. De børn, som er begyndt i skole i 2018, er omfattet af denne reform. Disse børn vil gå i skole i 12 år.

De børn, som er begyndt i skole i 2013 og har afsluttet 5. klasse i år, er ikke omfattet af reformen 'Ny ukrainsk skole'. Derfor tages i beskrivelsen af fag og timetal for eleverne fra Ukraine udgangspunkt i situationen, som den ser ud i sommeren 2022. De første 5 klassetrin har været omfattet af reformen og skal gå i skole i 12 år, mens elever, som er begyndt efter den gamle model, fortsat skal gå i skole i 11 år.

Der er også sket en række ændringer i forhold til skolekultur og pædagogik. Som beskrevet tidligere indebærer reformen, at skolen bevæger sig væk fra fokus på viden og fakta og hen til fokus på viden og kompetencer, som kan anvendes i praksis. Ligeledes sker en bevægelse fra lærercentreret og til elevcentreret undervisning. De børn, som er begyndt i skole før 2018, har fulgt undervisningen efter en ældre skolemodel. Skolen i og efter sovjettiden har været karakteriseret af meget udenadslære og fokus på udvikling af færdigheder. Derfor vil man møde elever, som har fået meget træning i at regne, skrive og læse på de sprog, som de har haft i skolen (ukrainsk, russisk, engelsk og måske tysk eller fransk), og de har meget viden med sig inden for de forskellige fag i skolen. Eleverne er vant til at have op til 8 lektioner dagligt i skolen, lytte til læreren, lave mange opgaver, lave flere timers lektier om dagen og ofte også gå til ekstra undervisning om aftenen. Uddannelse har en meget høj værdi i Ukraine, og forældrene har som regel meget høje forventninger til deres børns skolegang og uddannelse.

Grundskolens struktur i Ukraine

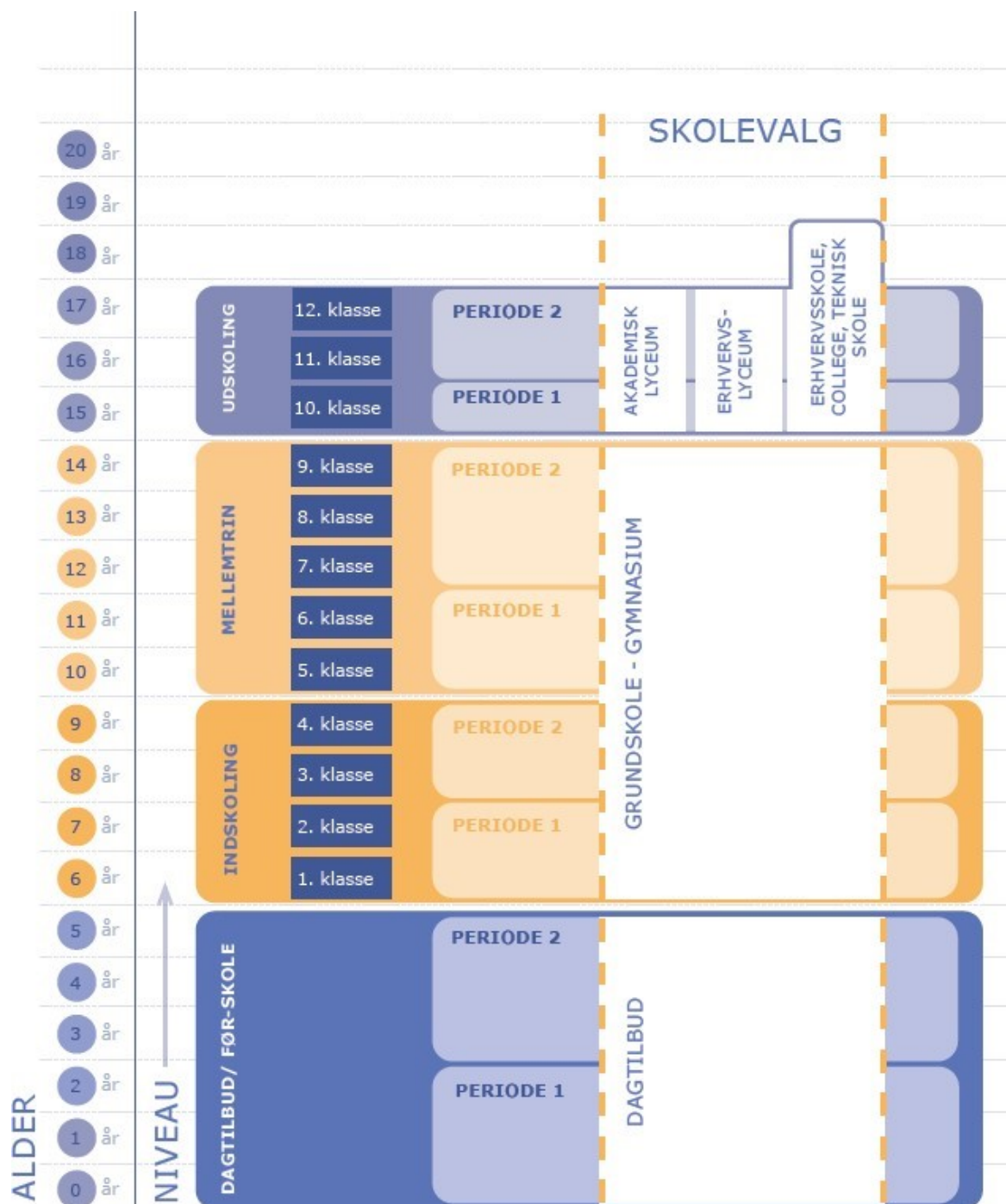
Grundskolen i Ukraine dækker over 1.-12. klasse (11. klasse før reformen) og bliver delt op i tre niveauer:

- Indskoling (første trin af almen grunduddannelse)
- Mellemtrin (ikke afsluttet almen grunduddannelse)
- Udkoling (afsluttet almen grunduddannelse)

Når reformen 'Ny ukrainsk skole' er indfaset i hele uddannelsessystemet i 2027, vil den almene grunduddannelse for unge vare 12 år (11 år inden reformen), hvilket vil sige, at alle elever skal afslutte en 12-årig grunduddannelse. Udkolingsdelen kan enten gennemføres som en gymnasial uddannelse eller som en erhvervsrettet uddannelse. Strukturen i grundskolen skitseres i figuren nedenfor.

Grundskolestruktur i Ukraine

12

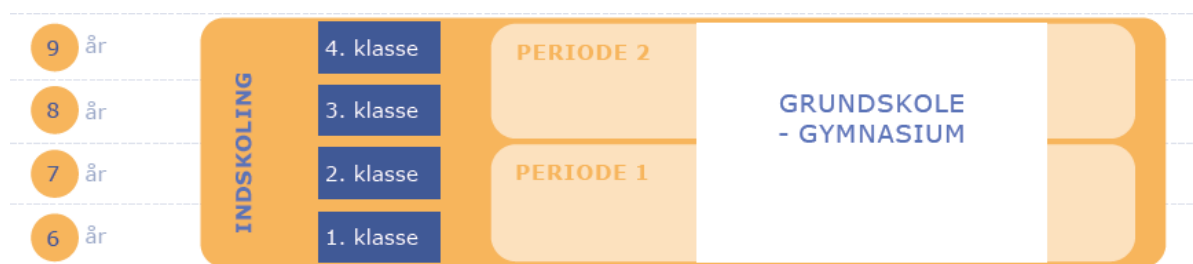
Indskoling

Indskoling i Ukraine (svarende til *"primary education"* på engelsk) er det første niveau af den ordinære uddannelse, som er obligatorisk i Ukraine og dækker normalt over klassetrinnene 1 til 4. Det bliver kaldt første trin i den obligatoriske almene grunduddannelse for unge i Ukraine.

Børn begynder som regel i 1. klasse, når de er 6 år, og de skal være startet i 1. klasse i det skoleår, hvor de fylder 7 år.

I 'Ny ukrainsk skole' er indskoling delt op i to perioder: 1.-2. klasse (socialisering og leg) og 3.-4. klasse (ansvarlighed og selvstændighed).

Perioder i indskoling i Ukraine

13

Undervisningens indhold

Det overordnede formål med **den første periode i grundskolen** (1.- 2. klasse) er, at eleven vænner sig til skolelivet med udgangspunkt i følgende principper:

- indhold og omfang af opgaverne tilrettelægges med udgangspunkt i elevens individuelle evner
- undervisning kan tilrettelægges emnebaseret i moduler på tværs af fag,
- omfang af hjemmearbejde er begrænset
- undervisningen organiseres gennem aktiviteter og leg i og uden for klasseværelset
- læreren kan frit vælge eller udvikle læreplaner med udgangspunkt i den nationale standard for grundskole

- der gives ikke karakterer, og lærerens opgave er at understøtte elevens selvtillid, nysgerrighed og motivation for viden

Det er en meget omfattende ændring i tilgangen til undervisning af indskolingselever - fra fokus på færdigheder og hårdt arbejde med færdigheder (med meget skolearbejde i hjemmet) til mere fokus på socialisering af børnene til skolen. Denne ændring bliver beskrevet som den, der formentligt kommer til at tage længst tid at implementere, og som kræver meget efteruddannelse af lærere.

Den anden periode i indskoling (3. - 4. klasse) har ansvarlighed og selvstændighed som overordnede mål og det kommer til udtryk i følgende:

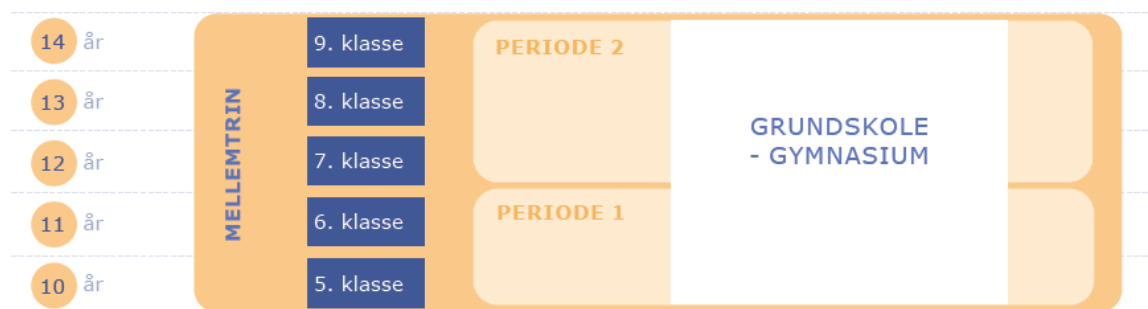
- der bliver brugt undervisningsmetoder, som hjælper barnet til at lære at træffe selvstændige valg og at koble det faglige indhold i skolen til det praktiske liv
- læreren tager udgangspunkt i elevernes personlige karaktertræk
- skolens fagrække introduceres
- der gives karakterer i nogle af fagene.

14

Mellemtrin

Mellemtrinnet er det andet niveau i den obligatoriske almene uddannelse for unge i Ukraine (svarende til "*mellemtrin/udskoling*" på dansk og "*basic secondary education*" på engelsk) dækker over klassetrinnene 5 til 9 og er delt i to perioder (adopteret og basisfag). Dette trin bliver kaldt "ikke afsluttet almen grunduddannelse" i Ukraine.

Perioder på mellemtrinnet i Ukraine

Undervisningens indhold

Den første periode (5. – 6. klasse) beskrives som adoptering, **den anden** – som den vigtigste periode, hvor der sker faglig fordybelse i en række af skolens obligatoriske fag. Hovedfokus på mellemtrinnet ligger på udvikling af nationalsproget. 7.-9. klasse betragtes som den periode i elevens liv, hvor han eller hun bliver dannet som individ, familiemedlem og borger. Det er også her, at eleverne lærer at navigere med tolerance og forståelse i en mangfoldig verden.

15

Den første periode på dette niveau – adoptering – har til formål at vække og opretholde elevens interesse for viden og aktiviteter præsenteret i læreplanen.

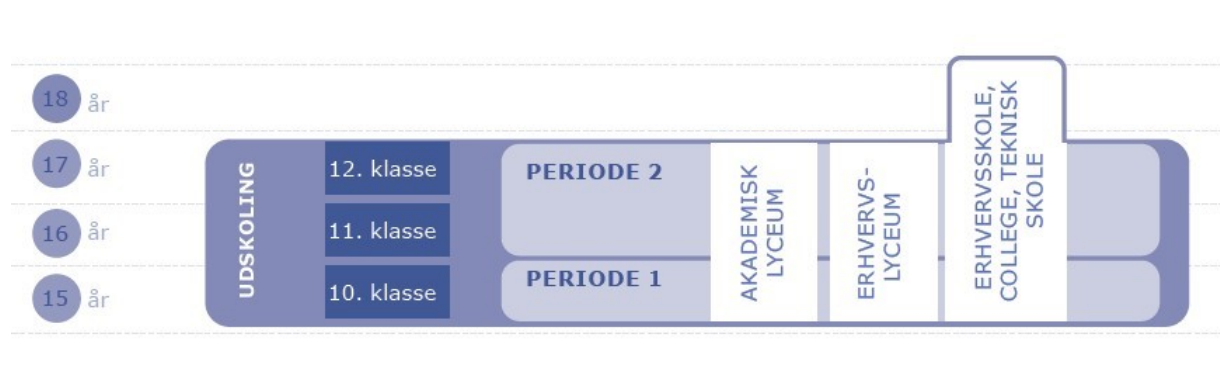
Den anden periode (7. – 9. klasse) skal bidrage til at eleverne bliver ansvarlige samfundsborgere, som er parate til selvstændigt at løse hverdagens udfordringer og være i stand til at vælge en uddannelse med udgangspunkt i deres interesser og evner.

Udskoling

Udskoling (svarende til "gymnasial-/erhvervsuddannelse" på dansk og "specialized secondary education" på engelsk) er det tredje og sidste niveau af obligatorisk almen uddannelse for unge i Ukraine. Dette niveau bliver kaldt "det specialerede niveau", fordi eleverne skal vælge mellem en akademisk eller en erhvervsrettet retning, samt hvilke fag de gerne vil fordybe sig i. Denne del af uddannelsen dækker over klassetrin 10.-12. og deles op i den akademiske og

den professionsrettede uddannelsesretning. De enkelte linjer tilbydes af skoler med akademisk eller erhvervsrettet profil. Denne del af uddannelsen kan tages på fuld tid eller på deltid over længere tidsperiode.

Perioder i udskoling i Ukraine

Undervisningens indhold

16

Når eleven vælger den akademiske linje, er det oftest, fordi han eller hun ønsker at starte på en universitetsuddannelse direkte efter. Vælger man en professionsrettet uddannelse, er det fordi, man samtidig med at afslutte grunduddannelse ønsker at uddanne sig til en profession. Dette valg giver ligeledes adgang til en videregående uddannelse efterfølgende.

Den akademiske linje udbydes som udgangspunkt af skoler, der kaldes lyceum. Første år på det akademiske lyceum er et overgangsår. I løbet af dette år kan eleverne ændre deres uddannelsesprofil. På lyceum kan man både vælge fag efter interesse, og man kan også studere de valgte fag på forskellige niveauer. Uddannelsen afsluttes med en national prøve med ekstern bedømmelse.

Den professionsrettede uddannelse afsluttes ligeledes med en national prøve med ekstern bedømmelse.

Sprog i den ukrainske skole

I 2017 blev det vedtaget, at undervisningssproget i Ukraine på alle niveauer i uddannelsessystemet er statssproget ukrainsk. Elever, som tilhører en national minoritetsgruppe bosat i Ukraine (der er cirka 100 forskellige nationaliteter), har ret til at få undervisning i deres modersmål som del af deres grundskoleuddannelse. Der er udviklet særlige programmer for elever i grundskolen (indskoling 1.-4. klasse), som begynder i skole på et andet modersmål end ukrainsk.⁶

På ministeriets hjemmeside finder man en liste over sådanne programmer på minoritetssprog samt beskrivelser af læreplaner til de enkelte sprog, herunder russisk, ungarsk, moldovisk, polsk, rumænsk, armensk, krim-tatarisk, bulgarsk, ivrit, moderne græsk, slovakisk, gagusisk m.fl.

17

Ukrainsk er et østslavisk sprog, som er beslægtet med russisk og belarussisk. Ukrainsk skrives med en særligt ukrainsk udgave af det kyrilliske alfabet. Ukrainsk tales af cirka 70 pct. af befolkningen, mens cirka 30 pct. i 2021 har nævnt russisk som deres modersmål. Der bliver talt yderligere cirka 40 andre sprog og dialekter i Ukraine.⁷

Eleverne møder det latinske alfabet i forbindelse med undervisning i engelsk, som de normalt får i 1. klasse. Nogle børn begynder at lære engelsk allerede i børnehaven.

Nøglekompetencer i 'Ny ukrainsk skole'

Grundskolen i Ukraine tager udgangspunkt i en kompetencebaseret tilgang til uddannelse, hvor de 10 nøglekompetencer, som blev beskrevet tidligere, er meget væsentlige. Alle fag i skolen har til formål at underbygge nøglekompetencerne. Når man taler om formål med de enkelte fag, taler man derfor også om kompetencer på to niveauer:

- **nøglekompetencer**
- **fagenes kompetencer** (svarende til fagenes formål og trinmål i Danmark)

Nøglekompetencerne indgår i beskrivelsen af alle fag i grundskolen i Ukraine, ofte på tværs af flere forskellige fag. Fagenes kompetencer bliver beskrevet på samme måde som i Fælles Mål for fagene i folkeskolen – med fagformål, kompetencemål og underliggende færdigheds- og vidensmål.

18

I dette afsnit beskrives de 10 nøglekompetencer, sådan som de er defineret i brochuren om 'Ny ukrainsk skole' fra 2016.⁸ Efter definitionerne præsenteres en oversigt over, hvordan de forskellige fag i skolen understøtter nøglekompetencerne.

Definition af de 10 nøglekompetencer i grundskolen

I det følgende præsenteres de 10 nøglekompetencer i grundskolen i Ukraine.

1. Kommunikation på ukrainsk (og modersmål, hvis der er et andet sprog)

Evnen til mundtligt og skriftligt at udtrykke og fortolke ideer, tanker, følelser, fakta og synspunkter: ved at lytte, tale, læse skrive og ved at bruge medier. Evnen til at interagere sprogligt inden for det fulde spektrum af de sociale og kulturelle aspekter af uddannelse, arbejde, hjemmeliv og i fritid gennem effektiv kommunikation.

2. Kommunikation på fremmedsprog

Evnen til at forstå koncepter beskrevet på fremmedsprog, at udtrykke ideer, tanker, følelser, fakta og synspunkter i tale og skrift. Ved at lytte, tale, læse og skrive i en bred vifte af sociale og kulturelle kontekster, samt kompetencer inden for interkulturel kommunikation.

3. Matematisk literacitet

Kultur for logisk og algoritmisk tænkning. Evnen til at bruge matematiske (numeriske og geometriske) metoder til at løse praktiske opgaver i forskellige handlingsdomæner. Evnen til at forstå og bruge simple matematiske modeller. Evnen til at bygge sådanne modeller til at løse problemer.

4. Kompetencer i videnskab og teknologi

Videnskabelig forståelse af natur og moderne teknologi samt evnen til at bruge den i praksis. Evnen at anvende videnskabelige metoder til at observere, analysere, formulere hypoteser, indsamle data, gennemføre eksperimenter og analysere resultater af disse.

5. ICT og digitale kompetencer

At udvise sikkerhed og kritisk reflekterende tilgang i brug af informations- og kommunikationsteknologier (ICT) til at producere, indhente og udveksle informationer arbejdsrelateret, offentlig og personlig kommunikation. Informations- og mediekompetencer, grundlæggende færdigheder i programmering, algoritmisk tænkning, arbejde med databaser, samt viden og færdigheder i internetsikkerhed og cybersikkerhed. Forståelse af etik i arbejde med information (copyright, intellektuelt ejerskab osv.).

6. Evner til livslang læring

Evnen til at indhente og bruge ny viden, udvikle nye færdigheder, organisere uddannelsesproces (individuel og i grupper) gennem effektiv brug af ressourcer og informationer, evnen til at opstille mål for egen uddannelse og udvælge midler til opnåelse af disse mål. Evnen til at opbygge individuel uddannelsesvej, værdsætte egne uddannelsesmæssige resultater og lære gennem hele livet.

7. Entreprenørskab

Evnen til at generere og virkeliggøre nye ideer og initiativer med henblik på at fremme både egen og andres sociale status og velvære, samt udvikling af fællesskabet og nationen som helhed. Evnen til at opføre sig rationelt som forbruger, effektiv brug af egen opsparing, rationelle valg i arbejdsrelaterede, finansielle og andre domæner.

8. Sociale og borgerlige kompetencer

Alle former for handling, som er nødvendige for effektiv og konstruktiv deltagelse i samfund, familie og arbejde. Evnen til at arbejde sammen med andre for at opnå resultater, forhindre og løse konflikter og indgå kompromisser. Respekt for lov, menneskerettigheder, støtte til social og kulturel diversitet.

9. Kulturel opmærksomhed

Evnen til at værdsætte objekter af kunst, danne sin egen kunstnerisk smag, være i stand til at udtrykke egne ideer om, erfaringer med og følelser til kunst. En dyb forståelse af sin egen nationale identitet er et fundament for åbne holdninger og respekt for diversitet af kulturelle udtryk af andre mennesker.

10. Opmærksomhed på miljø og sund livsstil

Evnen til at bruge naturens ressourcer på en forsigtig og rationel måde inden for rammen for bæredygtig udvikling, forståelse af naturens rolle for menneskeligt liv og sundhed, evnen og ønsket om at opretholde en sund livsstil.

Fag i grundskolen i Ukraine

Grundskolen i Ukraine reguleres af hhv. 'Den nationale standard for grundskole' og 'Den nationale standard for grundlæggende uddannelse til unge'.⁹ Med udgangspunkt i disse standarder bliver der udviklet lokale læseplaner (curricula) på de enkelte skoler. Der kan være forskel på fagrækken i forskellige regioner og på forskellige skoler i Ukraine. I oversigten er samlet fagene, som de typisk fordeler sig på de forskellige klassetrin på de ukrainske skoler. I materialets afsnit om fagene i grundskolen i Ukraine beskrives fagene og fagenes kompetencer enkeltvis.

Fag i grundskolen i Ukraine fordelt efter klassetrin (1.-9. klasse)

21

Klassetrin	Fag
1. - 4. KLASSE	Ukrainsk sprog (skrivning) Ukrainsk sprog (læsning) Engelsk Matematik Musik Kunst Design og teknologier Jeg udforsker verden Idræt Informatik Sløjd

<p style="text-align: center;">5. - 9. KLASSE</p>	<p>Ukrainsk sprog Ukrainsk litteratur Udenlandsk litteratur Ukraines historie Kunst Musik Natur Engelsk Teknologi Tysk Sløjd Informatik Sundhed Idræt Matematik Geografi (fra 6. klasse) Biologi (fra 6. klasse) Verdens historie (fra 7. klasse) Algebra (fra 7. klasse) Geometri (fra 7. klasse) Kemi (fra 7. klasse) Fysik (fra 7. klasse) Lovgrundlag (fra 9. klasse)</p>
<p style="text-align: center;">10. - 11. KLASSE</p>	<p>Ukrainsk sprog Ukrainsk litteratur Ukrainsk historie Udenlandsk litteratur Verdenslitteratur Samfundsfag Økonomi Fremmedsprog Informatik Matematik Matematik Kunst Lovgrundlag Naturvidenskab Teknologier Idræt Kemi Fysik Astronomi Biologi og økologi Geografi Tegning</p>

Samspil mellem nøglekompetencer og fag

I nedenstående oversigt vises et overblik over, hvordan de enkelte fag i grundskolen i Ukraine understøtter disse nøglekompetencer. Det ukrainske Ministerium for Uddannelse og Videnskab angiver med de nationale standarder for uddannelse rammer for, hvordan skolerne sikrer elevernes udvikling inden for alle nøglekompetencerne. Det anses som en nødvendig tilgang i et stort land som Ukraine, hvor der findes mange tusinde forskelligartede grundskoleinstitutioner med forskellige faglige og sociale profiler (fx. skoler med særlig fokus på sprog, matematik eller teknologi eller med skoler med klasser med forskellige profiler). Fagenes navne, indhold og omfang varierer fra skole til skole. Skolerne har mulighed for at udvikle tværfaglige moduler, som fx fysik og astronomi i et modul.

Samspil mellem nøglekompetencer og fag i skole i Ukraine

23

I tabellen nedenfor illustreres, hvordan de 10 nøglekompetencer kommer til udtryk i de forskellige fag gennem alle niveauer og klassetrin i grundskolen i Ukraine. Gennem de nationale standarder for undervisning sørger man for, at de enkelte kompetencer indarbejdes i en række fag. For eksempel kan den første nøglekompetence udvikles gennem fagene ukrainsk sprog, ukrainsk litteratur og minoritetssprog. Kompetencen i kommunikation på fremmedsprog kan udvikles igennem sprogfagene og udenlandsk litteratur osv.

De enkelte skoler har ret til selv at sammensætte fagrækken på en måde, så eleverne udvikler de 10 nøglekompetencer. Det betyder i praksis, at kombinationen af fagene (og faktisk også fagenes betegnelser) adskiller sig fra den ene skole til den anden.

Nøglekompetencer og fag i skolen i Ukraine

Nøglekompetencer	Eksempler på fag i skolen
1. Kommunikation på ukrainsk (og modersmål, hvis det er et andet end stats sproget)	Ukrainsk sprog Ukrainsk litteratur Modersmål
2. Kommunikation på fremmedsprog	Fremmedsprog (engelsk, tysk, fransk, spansk) Udenlandsk litteratur
3. Matematisk literacitet	Matematik Algebra Geometri
4. Kompetencer i videnskab og teknologi	Biologi Geografi Fysik Kemi
5. ICT og digitale kompetencer	Design og teknologier Informatik Computervidenskab
6. Evner til livslang læring	Alle fag
7. Entreprenørskab	Teknologi Entreprenørskab Finansiell literacitet
8. Sociale og borgerlige kompetencer	Ukraines historie Verdens historie Medborgerskab Lovgrundlag Etik og moral Finansiell literacitet
9. Kulturel opmærksomhed	Musik Kunst Sløjd
10. Opmærksomhed på miljø og sund livsstil	Jeg udforsker Verdens natur Idræt Sundhed Sundhed og sikkerhed Sport

Fagenes kompetencer

Fagenes formål og trinmål i Ukraine er beskrevet i de nationale standarder, som udvikles af Ministeriet for Uddannelse og Videnskab. Hvert fag til hvert klassetrin er beskrevet i et separat dokument, som kan findes på ministeriets hjemmeside.¹⁰

Som følge af reformen 'Ny ukrainsk skole' er alle fag beskrevet med udgangspunkt i de 10 nøglekompetencer, som beskrevet tidligere. De nationale standarder beskriver, hvordan disse nøglekompetencer bliver udviklet i de enkelte fag på de enkelte klassetrin, samt hvordan disse evalueres. Det vil sige, at hver nøglekompetence bliver oversat til fagets kompetencer og fagets indhold, og der bliver udviklet vurderingskriterier til hvert enkelt tema i faget. I det følgende beskrives udvalgte fag i grundskolen i Ukraine i alfabetisk rækkefølge. Fagene i Ukraine bliver ikke systematiseret efter videnområder som i Danmark (naturfag, kulturfag osv), men efter nøglekompetencer, som beskrevet i forrige afsnit. Man deler ikke fagenes kompetencer i kompetenceområderne, som det er tradition for i Danmark³.

25

Fremmedsprog

Eleverne har et obligatorisk fremmedsprog fra 1. klasse i grundskolen, oftest engelsk. Faget er obligatorisk igennem hele grundskolen frem til 11. klasse. Eleverne begynder på flere andre sprog i løbet af deres grundskole, oftest et nyt sprog i 5. klasse, og et yderligere fremmedsprog i 10. klasse. Skolerne vælger selv, hvilke fremmedsprog der introduceres på hvilke klassetrin.

Det overordnede formål med fremmedsprogsfagene er udvikling af kommunikativ kompetence, sproglig og kulturel opmærksomhed, bevidsthed om eget sprog og kultur, samt sproglig kreativitet.

Fysik

Faget fysik er et obligatorisk fag i grundskolen fra 7. til 9. klasse.

³ I et senere afsnit i materialet gives der et eksempel på, hvordan nøglekompetencerne oversættes til konkret indhold i fagene matematik og fremmedsprog som eksempel.

I faget fysik skal eleverne udvikle naturfaglige kompetencer og opnå indblik i, hvordan fysik i samspil med øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af fysiske fænomener i vores verden. Eleverne skal tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende forhold i naturen med vægt på forståelse af grundlæggende begreber i fysik og deres anvendelse for at forklare naturfænomener og teknologiske processer.

Geografi

Faget geografi er et obligatorisk fag i 6. til 9. klasse.

I faget geografi skal eleverne udvikle naturfaglige kompetencer og opnå indblik i, hvordan geografisk viden bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal tilegne sig viden om verdens geografi, dets kontinenter og ressourcer, samt færdigheder i at sammenligne og analysere udviklingstendenser i den geografiske verden.

Kemi

Faget kemi er et obligatorisk fag i grundskolen fra 7. til 9. klasse.

I faget kemi skal eleverne udvikle naturfaglige kompetencer og opnå indblik i, hvordan kemi i samspil med øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af verden og dens økologi. Eleverne skal tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende kemiske forhold i naturen med vægt på forståelse af grundlæggende kemiske begreber og deres anvendelse.

Matematik

Faget matematik er et obligatorisk fag i Ukraine igennem alle klassetrin (1. klasse til 11. klasse). I 7. klasse bliver faget delt i to nye fag: algebra og geometri.

Eleverne skal i faget matematik udvikle matematiske kompetencer, som er nødvendige for at kunne forstå de grundlæggende matematiske sammenhænge i vores livsverden, at kunne modellere processer og situationer gennem matematiske sammenhænge og målinger, at kunne forstå, hvilken betydning viden og færdigheder i matematik har i en persons individuelle og sociale liv.

Naturfag

Naturfag bliver som udgangspunkt udbudt under forskellige overskrifter, fx kan faget i 1. til 6. klasse hedde "Jeg udforsker verden omkring mig", mens det i 7. – 9. klasse bliver kaldt "biologi".

I naturfagene skal eleverne udvikle en forståelse af, at mennesket er en del af den levende natur, som har sine egne karakteristika, og som mennesket skal respektere og beskytte. Eleverne skal danne sig et billede af den levende natur, økosystemet, biodiversitet, flora og fauna, samt forstå, hvordan mennesket kan bidrage til at opretholde balance i biosfæren.

Ukrainsk sprog

Faget ukrainsk sprog er et obligatorisk fag gennem alle klassetrin i grundskolen (1. – 11. klasse).

Eleverne skal i faget ukrainsk sprog udvikle kompetencer i at bruge sproget hensigtsmæssigt og begrundet i forskellige situationer og domæner i deres liv i overensstemmelse med de ukrainske sprogbrugsnormer. Eleverne skal stifte bekendtskab med sprogets system og opnå grundlæggende leksikalske, grammatiske, stilistiske, pragmatiske og ortografiske færdigheder, samt udvikle evner til at analysere og vurdere sprogbrug.

Fag og timetal i skolen i Ukraine

Ministeriet for Uddannelse og Videnskab har ansvaret for de nationale standarder for alle fag på alle klassetrin i grundskolen i Ukraine. I nedenstående tabel er samlet de vejledende timetal til alle 10 kompetenceområder og de tilhørende fag igennem de 9 klassetrin, som de er beskrevet i de nationale standarder for de enkelte fag af Ministeriet for Uddannelse og Videnskab¹¹. I venstre kolonne kan man se kompetenceområderne og de tilhørende fag.

Fag og anbefalet timetal for fagene efter kompetenceområder (1. – 9. klasse)

28

Kompetenceområde/klassetrin	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sprog og litteratur (ukrainsk, fremmedsprog, i alt - 315)	245 (ukrainsk) /70 (fremmedsprog)	245/105	245/105	245/105					
		350	350	350	402	402	367	367	367
Matematisk literacitet (matematik, algebra, geometri, statistik)	140	140	175	175	175	175	175	175	175
Videnskab og natur (biologi, geografi, fysik, kemi)	105 (sammen med videnskab, socialvidenskab, medborgerskab)	-105 (sammen med videnskab, socialvidenskab, medborgerskab)	105 (sammen med videnskab, socialvidenskab, medborgerskab)	105 (sammen med videnskab, socialvidenskab, medborgerskab)	70	140	262	297	332
Social kompetence og sundhed (etik, finansiel literacitet, entreprenørskab, sikkerhed)					35	35	35	35	35

Medborgerskab og historie (Ukraines historie, verdenshistorie, lovgrundlag, medborgerskab)					35	70	70	105	105
Teknologi	35 (sammen med informationsteknologi)	70 (sammen med informationsteknologi)	35	35	70	70	35	35	35
IKT og digitale kompetencer (informatik, computervidenskab)			35	35	52	52	70	70	52
Kunst (musik, kunst, tegnelære)	70	70	70	70	70	70	70	35	35
Fysisk (sport, idræt)	105	105	105	105	105	105	105	105	105

Fagenes indhold i skolen i Ukraine

I det følgende er der to eksempler på hvordan nøglekompetencerne oversættes til fagenes kompetencer (matematik og fremmedsprog).

Beskrivelse af nøglekompetencer og fagets kompetencer for matematik (alle klassetrin)

Nøglekompetence	Beskrivelse
1. Kommunikation på ukrainsk	Evnen til at: <ul style="list-style-type: none">- stille spørgsmål,- begrunde,- drage konklusioner baseret på information,- udtrykke sig på modersmålet/andetsproget,- bruge matematisk terminologi, hensigtsmæssigt og korrekt i mundtlig tale,- formulere sin mening klart og forståeligt,- argumentere for egne udsagn.
2. Kommunikation på fremmedsprog	Evnen til at: <ul style="list-style-type: none">- kommunikere på fremmedsprog ved hjælp af tal, matematiske begreber og de mest anvendelige udtryk og bogstavbetegnelser, som stammer fra et fremmedsprog.
3. Matematisk literacitet	Evnen til at: <ul style="list-style-type: none">- operere med numerisk information og geometriske objekter,- løse problemer, især af praktisk karakter,- opbygge og undersøge enkle matematiske modeller og objekter, processer og fænomener fra virkeligheden,- anvende matematiske modeller i virkeligheden.

<p>4.</p> <p>Kompetencer i videnskab og teknologi</p>	<p>Evnen til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - genkende problemer, som opstår i virkeligheden og som kan løses ved hjælp af matematik, - opbygge og undersøge matematiske modeller af fænomener og processer i naturen.
<p>5.</p> <p>ICT og digitale kompetencer</p>	<p>Evnen til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strukturere data, - anvende og selv udvikle algoritmer, - forholde sig kritisk til information og dens anvendelse, - være bevidst om betydningen af IKT for en effektiv løsning af matematiske problemer, - finde løsninger og evaluere kvalitet af disse løsninger, - bevise sandheden af udsagn.
<p>6.</p> <p>Evner til livslang læring</p>	<p>Evnen til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opstille formål med uddannelsesaktiviteter, - udvælge og anvende viden og metoder, - udvikle nysgerrighed for verden omkring os, - udvikle ønske om at forbedre egne faglige resultater.
<p>7.</p> <p>Entrepenørskab</p>	<p>Evnen til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - generere nye ideer, - løse problemer fra den virkelige verden, - analysere løsninger, - bruge rationalitetskriterier, - argumentere for og forsvare egen position, - diskutere, - vise initiativ, - udvikle selvtillid, - kunne se holdets succes som personlig succes, - kunne evaluere og støtte andres ideer.

8. Opmærksomhed på miljø og sund livsstil	Evnen til at: <ul style="list-style-type: none">- analysere og kritisk evaluere socioøkonomiske begivenheder i staten på grundlag af statistiske data,- tage hensyn til juridiske, etiske, miljømæssige og sociale konsekvenser af beslutninger,- få øje på hvordan fortolkninger af resultater af problemløsning kan bruges til manipulation,- udvikle forståelse mellem matematik og økologi baseret på statistiske data,- behandle naturens ressourcer sparsomt og med respekt,- udvikle et vedvarende ønske om en sund livsstil.
9. Sociale og borgerlige kompetencer	Evnen til at: <ul style="list-style-type: none">- udtrykke egen mening,- lytte til og høre andre,- evaluere argumenter og ændre meninger baseret på beviser,- træffe begrundede beslutninger i livssituationer,- samarbejde med andre,- analyse egen økonomisk situation, familiebudget ved hjælp af matematiske metoder,- navigere i en bred vifte tjenester og varer,- tage ansvar for fælles sag.
10. Kulturel opmærksomhed	Evnen til at: <ul style="list-style-type: none">- udføre de nødvendige beregninger for at få øje på proportioner og perspektiv,- skabe volumetrisk-rumlige kompositioner,- udvikle en bevidsthed om forholdet mellem matematik og kultur med udgangspunkt i eksempler fra arkitektur, maleri, musik osv.

Beskrivelse af nøglekompetencer og fagets kompetencer for fremmedsprog (alle klassetrin)

Nøglekompetence	Beskrivelse
<p>1.</p> <p>Kommunikation på ukrainsk</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at kunne bruge det ukrainske sprog i alle former for mundtlige kompetencer, - at formidle viden om Ukraine, ukrainsk sprog og traditioner ved hjælp af fremmedsprog, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at være stolt over Ukraine, dets sprog og kultur, - at forstå nødvendigheden af at popularisere Ukraine ved hjælp af fremmedsprog, - at være bevidst om, at når vi lærer fremmedsprog, beriger vi vores modersmål, - at være parat til interkulturel dialog.
<p>2.</p> <p>Kommunikation på fremmedsprog</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kommer til udtryk i de enkelte niveauer af Den Fælles Europæiske Referenceramme for sprog.

<p>3.</p> <p>Matematisk literacitet</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at kunne løse kommunikative og uddannelsesmæssige problemer ved hjælp af logisk og matematisk tænkning, - at underbygge og udtrykke sin mening logisk, - at kunne anvende matematiske metoder (grafer og diagrammer) til at udføre kommunikative opgaver, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - et ønske om at finde forskellige måder at løse kommunikative og uddannelsesmæssige problemer på.
<p>4.</p> <p>Kompetencer i videnskab og teknologi</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at kunne beskrive naturlige fænomener og teknologier på fremmedsprog, - at kunne analysere og vurdere disse fænomener og teknologiers rolle for menneskelivet, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interesse for naturen og et ønske om at passe på den, - et ønske om at finde løsninger på miljøproblemer ved hjælp af fremmedsprog.
<p>5.</p> <p>ICT og digitale kompetencer</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at kunne lære fremmedsprog ved hjælp af speciel software, spil og sociale netværk, - at formidle information på fremmedsprog, - at kommunikere på fremmedsprog ved hjælp af ICT, - at anvende IKT til at fremsøge, analysere og bearbejde informationer med henblik på opgaveløsning, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at forholde dig med respekt til ophavsret, - at kommunikere på nettet i overensstemmelse med etik.

<p>6.</p> <p>Evner til livslang læring</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at identificere kommunikative behov og mål, når man lærer et fremmedsprog, - at bruge effektive sproglæringsstrategier med overensstemmelse med egen læringsstil, - at kunne arbejde med læremidler og informationer fra forskellige kilder, - at kunne kritisk evaluere informationer, - at organisere tid og læringsrum, - at kunne evaluere egne læringsresultater. <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at turde kommunikere på fremmedsprog, - at overvinde sprogbarriere, - at arbejde regelmæssigt med sprog, - at opretholde egen motivation for sproglæring, - at tro på egen succes.
<p>7.</p> <p>Entrepenørskab</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at indlede mundtlig, skriftlig, især online interaktion på fremmedsprog med henblik på at løse et specifikt livsproblem, - at samarbejde med ligesindede mennesker for at føre ideer i livet, - at præsentere sig selv og skabe tekster (mundtligt og skriftligt) på et fremmedsprog, ofte med henblik på fremtidige karriere, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at forholde sig etisk, når man løser livsproblemer, - at tage initiativ, - at se udfordringer som nye muligheder, - at være åben for innovation, - at være kreativ.

<p>8.</p> <p>Sociale og borgerlige kompetencer</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none">- at formulere egen position,- at samarbejde med andre på et fremmedsprog,- at løse konflikter i kommunikative situationer,- at overbevise, argumentere, opnå gensidigt forståelse/kompromis i interkulturel kommunikation,- at overbevise ved hjælp af et fremmedsprog,- at kommunikere med respekt for menneskerettighederne,- at evaluere kritisk information fra forskellige udenlandske kilder, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none">- tolerance i kommunikationen med andre;- proaktivitet i etableringen af demokratiske værdier,- bevidsthed om behovet for at tale fremmedsprog for at forbedre egne livsvilkår.
<p>9.</p> <p>Kulturel opmærksomhed</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none">- at udtrykke egne følelser, oplevelser og tanker om kunst på et fremmedsprog,- at sammenligne og evaluere kunstværker og kulturelle traditioner fra forskellige nationer, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none">- bevidsthed om kulturens værdi for en person og et samfund,- respekt for kulturernes rigdom og mangfoldighed.

<p>10.</p> <p>Opmærksomhed på miljø og sund livsstil</p>	<p>Evner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at være opmærksom på miljøproblemer i arbejdet med emner, tekster, nyheder, kommunikative situationer, lyd- og videomateriale, - at udvikle, præsentere og begrunde projekter, som handler om miljø, - at fremme sund livsstil ved hjælp af et fremmedsprog, <p>Holdninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at forstå naturen som et integreret system. - at være villig til at diskutere spørgsmål om miljø, - at have ansvarlig holdning til egen sundhed og sikkerhed.
--	---

37

Indholdet i fremmedsprogsfag tilrettelægges omkring emner og tager udgangspunkt i Fælles Europæiske Referenceramme for sprog,¹² som det også er tilfældet i Danmark. Der er udviklet en række læremidler til fremmedsprog engelsk, tysk, fransk og spansk i Ukraine, men mange lærere foretrækker at bestille læremidler udviklet i de lande, hvor disse sprog tales (fx fransk materiale fra Frankrig).

Karaktersystemet i Ukraine

Eleverne i Ukraine er siden 2000 blevet vurderet med udgangspunkt i et 12-tals system, hvor alle 12 karakterer bliver brugt. Karaktererne er delt op i fire niveauer:

- lavt (karakter 1 - 3)
- mellem (karakter 4 - 6)
- tilstrækkeligt (karakter 7 - 9)
- højt (karakter 10 - 12)

I den nedenstående tabel ses kriterier, der bruges til at give karakterer. Eleven skal have karakteren 4 for at bestå. Karakterskalaen bliver ikke brugt i første klasse, hvor læreren i stedet giver en mundtlig tilbagemelding på elevens præstationer.¹³

Oversigt over karakterer i skole i Ukraine

Niveauer	Karakter	Beskrivelse af vurdering
Højt ("високий")	12	Eleven har dyb og stabil systematiseret viden om faget, som han/hun bruger til at løse kreative opgaver i nye situationer. Eleven har egne synspunkter om fagets begreber og fænomener og sammenhæng mellem disse. Eleven kan selvstændigt vurdere forskelligartede situationer, fænomener og fakta og kan begrunde og argumentere for egen position.
	11	Eleven besidder viden om faget på højt niveau og kan bruge viden kreativt i nye situationer. Eleven kan analysere og se sammenhænge. Eleven kan argumentere logisk for sine synspunkter.
	10	Eleven har en god forståelse af fagets indhold, som hun/han kan bruge i nye sammenhænge. Eleven kan argumentere logisk for sine synspunkter.
Tilstrækkeligt ("достатній")	9	Eleven har en forståelse af fagets begreber og fænomener, sammenhæng mellem disse, kan forklare grundlæggende regelmæssigheder. Eleven kan bruge sin viden selvstændigt i standardsituationer, kan analysere og systematisere. Eleven giver korrekte logiske forklaringer, men mangler egne synspunkter.
	8	Eleven har en forståelse af fagets begreber og fænomener og kan forklare sammenhæng mellem disse i standardsituationer. Eleven kan give logiske forklaringer af fagets indhold.
	7	Eleven har en forståelse af grundlæggende indhold i undervisningen, dets teorier og fakta.
Mellem ("середній")	6	Eleven forstår grundlæggende indhold i undervisningen. Eleven har en begyndende forståelse af regler. Eleven besidder grundlæggende evner til at lære.
	5	Eleven kan reproducere grundlæggende indhold i undervisningen. Eleven kan løse en opgave på baggrund af et eksempel. Eleven kan formulere en regel.
	4	Eleven kan med lærerens hjælp løse grundlæggende opgaver. Eleven kan gentage en handling med udgangspunkt i et eksempel.
Lavt ("початковий")	3	Eleven kan løse simple opgaver med lærerens hjælp.
	2	Eleven har en begyndende forståelse af undervisningens indhold.
	1	Eleven kan få øje på undervisningens indhold.

Test og prøver i grundskolen i Ukraine

Det nationale center for uddannelseskvalitet¹⁴ gennemfører en række nationale prøver på følgende klassetrin på alle skoler: i 4. klasse, i 9. klasse og i 11. klasse. Resultater af disse prøver bliver brugt i de internationale sammenligninger som TIMSS og PISA. Der gennemføres ikke yderligere nationale tests eller prøver. Lærere på de enkelte skoler gennemfører tests i de enkelte fag to gange om året, som bruges til at evaluere eleverne hvert år i alle fag (årskaracter).

De nationale prøver i Ukraine

40

I **4. klasse** evalueres eleverne i fagene ukrainsk og matematik igennem en række mundtlige og skriftlige prøver. I faget ukrainsk bliver elevernes kommunikative kompetencer evalueret med udgangspunkt i følgende kriterier: færdigheder i at tale og at skrive, herunder stavning og tegnsætning, samt renskrivning, færdighed i at genfortælle og føre en samtale. De matematiske kompetencer evalueres ud fra begrebsmæssige færdigheder, evner til at problemløse, evner til at anvende forskellige regnearter og måle forskellige geometriske figurer.¹⁵

Efter **9. klasse** bliver eleverne prøvet efter 'den nationale afsluttende evaluering', som består af en række mundtlige og skriftlige eksamener, som bliver afholdt på skolen. Eleverne skal til eksamen i ukrainsk sprog, matematik og et valgfag, som bliver udvalgt af skolens lærere (fx. biologi, historie, geografi, litteratur, engelsk, informatik, Ukraines historie, lovgrundlag, ukrainsk litteratur, fysik, kemi). Eleven vurderes med udgangspunkt i 12-tals karakterskalaen. Eleverne modtager et certifikat om, at de har afsluttet 9 klassetrin.

I forbindelse med krigen i Ukraine blev de ordinære eksamener aflyst. Eleverne har fået årskaracter efter 9. klasse (med afsluttende prøver i de fleste fag), mens der i 11. klasse (12. klasse indtil reformen er fuldt indfaset) blev organiseret en særlig tværfaglig prøve i stedet for de ordinære eksamener.

Efter **11. klasse** skal eleverne til 'den nationale afsluttende prøve', som er adgangsgivende til videregående uddannelse (svarende til dansk studentereksamen). Her skal eleverne til 4 eksamener (mundtligt og skriftligt): ukrainsk sprog, matematik, Ukraines historie, samt et fremmedsprog. Prøverne organiseres af et særligt center, som arbejder med at sikre uddannelsens kvalitet i Ukraine. Eleverne modtager et certifikat om, at de har afsluttet gymnasial uddannelse for unge.

Hvis eleven ikke består sine prøver, kan det have store konsekvenser for mulighederne for videre uddannelse.

Oversigt over nationale prøver i Ukraine

Obligatoriske prøver i 4. klasse

41

Fag	Mundtlig	Skriftlig
Ukrainsk sprog	X	X
Matematik		X
Modersmål, hvis andet end ukrainsk		X

Obligatoriske prøver i 9. klasse

Fag	Mundtlig	Skriftlig
Ukrainsk sprog og litteratur	X	X
Matematik		X

Skolen vælger et af disse fag: biologi, historie, geografi, litteratur, engelsk, informatik, Ukraines historie, lovgrundlag, ukrainsk litteratur, fysik, kemi	X	X
---	----------	----------

Obligatoriske prøver i 11. klasse

Fag	Mundtlig	Skriftlig
Ukrainsk sprog	X	X
Matematik		X
Ukrainsk historie		X
Fremmedsprog	X	X
Valgfag		X

Skoleferier i Ukraine

Skoleåret i Ukraine begynder den 1. september og slutter sidst i maj. Disse to dage bliver fejret af eleverne og lærerne.

Eleverne har ferie fire gange om året:

- **Efterårsferie (slut oktober)**
- **Vinterferie (slut december - start januar)**
- **Forårsferie (slut marts - start april)**
- **Sommerferie (juni, juli og august)**

Fritidstilbud i Ukraine

Fritidstilbud i Ukraine er en integreret del af uddannelsessystemet og bliver reguleret af lovgivning i Ukraine ('Lov om uddannelse' og 'Lov om fritidstilbud'¹⁶). Formålet med fritidstilbud er at fremme udviklingen af elevernes evner inden for uddannelse, videnskab, kultur, idræt og sport, tekniske evner, kreativitet, tilegnelse af almen faglig viden, færdigheder og kompetencer, som er nødvendige for deres socialisering, selvrealisering og fagligt engagement.

Der findes en lang række forskelligartede institutioner i Ukraine, som tilbyder fritidsaktiviteter til børn og unge i Ukraine som kaldes centre, klubber, studier, sektioner, foreninger osv., herunder fx kunstsoler, kunstakademier, dansestudier, børne- og ungdomsskoler, sportsklubber, sportspladser, håndværksskoler, diskussionsklubber, biblioteker osv. Ministeriet udvikler nationale standarder for fritidstilbud.¹⁷

44

De fleste børn går til en eller flere fritidsaktiviteter hver uge. Særligt populære er aktiviteter som kunst, dans, fodbold, volleyball, svømning, kampsport, håndværk, diskussionsklub, fremmedsprog, sang, korsang, kultur, programmering, modellering osv.

Online skole i Ukraine

Siden krigen brød ud i Ukraine, er der millioner af børn fra Ukraine i hele verden, som følger undervisningen online – nogle med deres lærere, andre selvstændigt. Online skoletilbud et meget veludviklet område i det ukrainske uddannelsessystem med flere offentlige og private udbydere på markedet. For eksempel udbyder Ministerium for Uddannelse og Videnskab en online skole, som eleverne kan deltage i på alle ugedagene. Det er et tilbud til alle de børn, som ikke kan gå i skole på grund af krig. Hver dag i online-skolen er planlagt med undervisning i en række fag med udgangspunkt i de nationale læreplaner. Indholdet i de enkelte undervisningsfag bliver tilrettelagt af lærere fra de forskellige skoler. Eleverne ser videoer om de enkelte emner, deltager i synkron undervisning over YouTube, laver opgaver og bruger læremidler, som ligeledes er tilgængelige online.

45

Når det er muligt, er det klassens egen lærer, som koordinerer elevernes arbejde med online skole. Det er også klassens lærer, som modtager og retter elevernes opgaver. Mange lærere i Ukraine organiserer selv online skole for deres elever med zoom-møder, opgaver og tests og prøver online. Det er altid den skole, hvor eleven er indskrevet, som står for de afsluttende prøver og udsteder certifikater for gennemført grundskoleuddannelse.

I løbet af sommerferien tilbyder online-skolen i alle hverdage eleverne en række forskellige bevægelsesaktiviteter, som er tilrettelagt med udgangspunkt i forskellige sportsgrene.¹⁸

Læremidler online

Det er helt unikt, at alle læremidler i Ukraine er frit tilgængelige online igennem flere forskellige udbydere. Her kan man vælge klassetrin og fag og tilgå flere forskellige læremidler til faget. Ved at tilgå de forskellige læremidler kan man som lærer i Danmark få et indblik i, hvad eleverne har arbejdet med i de forskellige fag på forskellige klassetrin. Man kan med fordel bede eleverne om at vise eksempler på materiale, som de er vant til at arbejde med i de forskellige fag.¹⁹

Et eksempel på læremidler til ukrainsk sprog og matematik til 4. klasse

46

The screenshot shows the website 'ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ' (School Textbooks). The header features the title and a search bar with the text 'Пошук підручника'. Below the header is a navigation menu with links for 'Головна' and grades 1 through 11. The main content area displays two textbook categories for 4th grade: 'Українська мова та читання (Оксана Петрук) 4 клас' and 'Математика (Скворцова) 4 клас'. The 'Українська мова та читання' section lists sub-topics like 'Природознавство (Андрусенко) 4 клас', 'Я досліджую світ (Грущинська, Хитра, Дробизко) 4 клас', 'Літературне читання (Чумарна) 4 клас', 'Німецька мова (Сотникова) 4 клас', and 'Англійська мова (Худик) 4 клас 2015'. The 'Математика' section shows a book cover for 'МАТЕМАТИКА 4 клас' by Скворцова and Онопріснко. A sidebar on the right contains a login form and a list of subjects: Англійська мова, Інформатика, Іспанська мова, Математика, Мистецтво, Музичне мистецтво, Літературне читання (Читанка), Німецька мова, and Основи здоров'я.

Referencer

- ¹ ["Lov om uddannelse" \(no. 3491 – 04/04/2016\) – på ukrainsk](#)
- ² ["Lov om almen uddannelse" – på ukrainsk](#)
- ³ ["Den nationale standard for grundskole" – på ukrainsk](#)
- ⁴ [Det nationale center for evaluering af uddannelseskvalitet](#)
- ⁵ [Afsnit 15, stykke 1 og 2 af "Lov om uddannelse" \(no. 3491 – 04/04/2016\)](#)
- ⁶ [Læseplaner for klassetrin 1 – 4 til elever med andre modersmål end ukrainsk](#)
- ⁷ [Husby, Olaf \(2020\). Hvad bør vi øve på? Med ukrainsk som sprogbaggrund - Del 1: Introduksjon.](#)
- ⁸ ["The New Ukrainian School" – en brochure om reformen på engelsk, udgivet af Ministeriet for Uddannelse og Videnskab i Ukraine](#)
- ⁹ ["Den nationale standard for grundskole" - på ukrainsk](#)
- ¹⁰ [Læreplaner til alle fag i Ukraine – på ukrainsk](#)
- ¹¹ [Ministeriets anbefalinger til fagrække for 1.-2. klasse, Ministeriets anbefalinger til fagrække for 3.-4. klasse, Ministeriets anbefalinger til fagrække for 5.-9. klasse](#)
- ¹² [Om Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog på engelsk](#)
- ¹³ [Frit oversat efter ministeriets beskrivelse af evalueringssystemet](#)
- ¹⁴ [Det nationale center for evaluering af uddannelseskvalitet](#)
- ¹⁵ [Eksempler på test i faget matematik – på ukrainsk](#)
- ¹⁶ ["Lov om fritidstilbud" – på ukrainsk](#)
- ¹⁷ [De nationale standarder for fritidstilbud i Ukraine – på ukrainsk](#)
- ¹⁸ [Online skole udbudt af Ministeriet for Uddannelse og Videnskab i Ukraine, Landsdækkende online skole, Oplæg om online skole i Ukraine ved Elina Maslo](#)
- ¹⁹ [Online læremidler i Ukraine, Læremidler i Ukraine fra Institut for modernisering af uddannelsesindhold, Oplæg om skole i Ukraine ved Elina Maslo](#)